

1. נושא העבודה : מעמד נושים בהתאם לחוק החברות

תוכן עניינים

2	מבוא :
3	חדלות פירעון של חברה
5	נושה מובטח לעומת נושא רגיל
9	ריבוי נושים
11	תובענה ייצוגית בהליכי חדלות פירעון
14	סיכום :
15	רשימה ביבליוגרפית :

מבוא :

חברה חדלת פירעון הינה חברה שחובותיה עולים על נכסיה ויכולת פירעונה. במצב כזה החברה נמצאת במצב של חדלות פירעון, קרי, היא אינה יכולה לעמוד לכלל התחייבויותיה לנושיה. דיני חדלות הפירעון באים לאפשר לנהל באופן יעיל ותקין את חלוקת הרכוש של החברה חדלת הפירעון. במצב בו החברה כבר אינה יכולה לעמוד בהתחייבויותיה לטובת כלל נושיה וההתחייבויות שלה עולות על הנכסים שבבעלותה החברה נחשבת כחדלת פירעון¹.

כחלק מהליך הפירוק ממונה מנהל מיוחד או כונס נכסים לשם איסוף כלל נכסי החברה לטובת חלוקתם לכלל נושי החברה ובכך להשיב להם את חובם שעמד לחברה. פקודת החברות מגדירה את סדר הנושים ומחלקת אותם לקבוצות נושים שלכל קבוצה ישנו דין קדימות בחלוקה על פני הקבוצה שתחתיה בדירוג. כך יוצא שישנם נושים בעלי עדיפות כלפי נושים אחרים וכן ייתכן שנושים אלו יזכו להשבת מלוא חובם לעומת נושים אשר עלולים להיוותר בלא כלום².

מעבר לקבוצות אלו ישנם נושים נוספים אשר על אף האפשרות הקיימת להצטרף להליך לא יעשו זאת מטעמים של כדאיות כלכלית לאור ההשקעה הנדרשת בהגשת תביעת חוב, הוכחת תביעת החוב וכו'. יתרה מזאת, אף אם ישקיעו בכך ויגישו תביעת חוב כפי הנדרש ייתכן והסכום שיוותר להם יהיה זעום עד לכדי 0 כך שלא תהיה כדאיות להגשת הבקשה ולא תצמח להם תועלת כתוצאה מכך וכך ישנה קבוצת נושים נוספת שאינה מיוצגת בדרך הנכונה והיעילה לטובתם³.

על פניו אין כל חשש שפיעה שכזו הינה משמעותית כיוון שמדובר בסכומים קטנים לרוב. אך לעיתים סכומים אלו נובעים כתוצאה מפעולה לא כשרה של החברה או מניצול הליך חדלות הפירעון או מביצוע פעולה לא כשרה סמוך למועד חדלות הפירעון של החברה על מנת להגדיל את הנכסים הקיימים בקופת הפירוק. ללא הליך הפירוק נושים אלו היו פונים במסגרת תביעה ייצוגית אך הליך הפירוק החברה וכינוס הנכסים לא כולל הליך דומה וכך נוצר מצב של נושים שאינם מיוצגים כראוי לאור החסם המובנה הקיים בהליך⁴.

במסגרת העבודה אבחן כיצד הדין הקיים מתמודד עם נושים בעלי זיקה זהה ובסכומים קטנים שללא הליך הפירוק היו מגישים תביעה ייצוגית. לשם כך אתחיל בהצגת הדין הקיים ואת מעמד הנושים בהתאם לחוק החברות ופקודת החברות. כמו כן, אציג את סדר הקדימויות ואת המשמעויות של דברים אלו. בנוסף אעסוק במצב של ריבוי נושים ודרכי ההתמודדות עימם וכן בקשיים הקיימים בכך. לבסוף נבחן מה נוהגים כיום במסגרת הליכי הפירוק וכן לבסוף ננסה להציע דרכי פעולה על מנת לפתור נושא זה.

¹ ב' ירקוני וא' מן (2018), תובענה והצבעה ייצוגית בהליכי חדלות פירעון, משפטים, מ"ו, 3 (כסלו תשע"ח, נובמבר 2017), עמ' 885-927

² האן, ד. (2001). העברת ערך לנושה והמחאת זכות על-ידי נושה: על העדפת נושים בחדלות-פירעון. Bar-Ilan Law Studies/מחקרי משפט, (2), 197-227.

³ שם ה"ש 1

⁴ שם ה"ש 1

חדלות פירעון של חברה

כידוע חברה הינה אישות משפטית עצמאית המוקמת מכוח חוק החברות תשנ"ט – 1999. כאישות משפטית מלאה היא נושאת בזכויות וחובות וזאת על מנת לנהל את מהלך העסקים והחיים של החברה. לעיתים במהלך החיים של החברה, החברה נקלעת למצב של חדלות פירעון.

חדלות פירעון משמעותה היא כי לחברה ישנן חובות והתחייבויות אשר עולים על הנכסים והמזומנים של החברה וכך עולה שהחברה אינה מסוגלת לעמוד בהחזרי התשלומים לכלל הנושים של חברה ולכן היא מוגדרת חדלת פירעון⁵.

יובהר כי חדלות פירעון הינו מצב משפטי בו נמצאת החברה אשר מאפשרת לנושייה לפנות לבית המשפט בבקשה להכריז על החברה כחדלת פירעון וכתוצאה מכך להוביל לפירוקה וחסולה. מצב חדלות הפירעון נבחן על ידי בית המשפט במידה ומתקיימת אחת מבין החזקות שיובאו להלן⁶ :

- 1) נושה לו החברה חייבת סכום כסף והגיע זמן פרעונו, מסר לחברה דרישה לתשלום חובו והחברה לא נענתה לדרישה תוך שלושה שבועות.
- 2) במידה וצו של בית המשפט או צו של הוצאה לפעול לא קיים על ידי החברה.
- 3) הוכח לבית המשפט באופן המניח את הדעת ולאחר בחינת של כלל חבויותיה המותנות והעתידיות שאין ביכולתה של החברה לשלם את חובותיה.

במצב הדברים הנ"ל רשאי כל נושה של החברה לפנות לבית המשפט ו/או גופים נוספים בהתאם לחוק חדלות פירעון בבקשה למתן צו לפתיחת הליכים ולהכריז על החברה כחדלת פירעון ובכך לבקש צו פירוק. בית המשפט מנגד יכול לקבוע, וזאת בהתאם למסכת העובדתית המוצגת בפניו וכן לאור בחינת מצב החברה האם לפנות בדרך של הסדר או פשרה או לחילופין לפעול בדרך של מתן צו כינוס/ פירוק לחברה.

מתן צו להפעלה זמנית של התאגיד משמעו שבית המשפט יחד עם נושי החברה ובעלי המניות סבורים כי יש ביכולתם לעמוד בהתחייבויות החברה או לחילופין להגיע להסדר חוב עם כלל הנושים. במצב זה מאפשר בית המשפט לחברה לפעול ללא שיחולו שינויים בנכסי החברה וכך החברה תוכל להגיע להסדר חוב/ פשרה עם כלל הנושים⁷.

לעומת זאת במידה וניתן צו לפתיחת הליכים משמע כי החברה הינה חדלת פירעון כאמור לעיל. במצב זה כונס הנכסים הרשמי ו/או כונס נכסים אשר ימונה יפעל לשם כינוס כלל נכסי החברה. במסגרת תפקידו כלל נכסי החברה מוקנים לו (בכפוף להוראת בית המשפט), וכן נדרש לאתר את כל נכסי החברה, לשלוח דרישות תשלום למשתתפים ולדון בדרישות החוב שהוגשו מטעם נושי החברה. כמו כן, לתבוע גופים החייבים כספים לחברה לרבות דירקטורים ונושאי משרה. בנוסף, נדרש לנהל את עסקי החברה במידה הדרושה לפירוק. הילך כינוס הנכסים נעשה בפיקוח צמוד

⁵ חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018

⁶ סעיף 9 – 10 שם ה"ש 1.

⁷ סעיפים 23 – 24 שם ה"ש 1.